

9. НАПРЯМКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСКУСІЙ В CASE STUDY

О.А. Лисенко

Національний університет харчових технологій

Впровадження технології case-study у навчальний процес вишів включає такі етапи: 1) індивідуальна самостійна роботи студентів з матеріалами кейса; 2) робота в малих групах; 3) презентація і експертиза результатів малих груп в заг. дискусії [1, с. 156].

При цьому викладач може, по-перше, давати ключі до розгадки у формі додаткових питань або інформації; по-друге, у певних умовах сам давати відповідь; і, по-третє, може не приймати участі в роботі, поки група працює над проблемою [2, с. 142]. Вживання тієї чи іншої лінії поведінки викладачем під час застосування кейс-методу залежить від загальної мети, яку викладач ставить перед студентами у набутті знань та навичок відповідної навчальної дисципліни, рівня підготовки студентів і року навчання.

На перших курсах викладач практично завжди займає "активну" позиції у організації дискусії, і поступово, в залежності від підготовки студентів на заняттях старших курсів переходить до пасивної ролі. В цьому випадку він може "диригувати" дискусію, а іноді може обмежитися підведенням підсумків дискусії. Якщо загальна підготовка студентів дозволяє побудувати цікаву лінію доказів, тоді навіть на перших курсах викладач може її підтримати, визначити пріоритетною. Для студентів перших курсів також важливим може бути визначення слабких місць

навіть в правильних рішеннях кейс-ситуації, що розвиває у студентів навички творчо мислити, сумніватися навіть в правильних рішеннях і, як наслідок, проводити оцінку досліджуваної проблеми з власної точки позиції.

Одним із складних, як для викладача так і для студента, є наступний вид дискусії, що включає елементи справжнього «допиту з пристрасстю». Такий формат дискусії можна проводити, в основному, на старших курсах, оскільки студенти третього-четвертого курсів мають вже достатній багаж знань, набутих навичок та достатньо ерудовані в області своєї майбутньої професії, що дозволить студентам витримати перевірку власної позиції, відповідаючи на велику кількість питань. При такому форматі дискусії студент повинний бути особливо уважний, оскільки під логікою наведених стверджень викладача він може зайняти позицію «адвоката диявола», тобто студенту доведеться захищати абсолютно провальну позицію з використанням усіх набутих теоретичних знань та професійних навичок.

З метою розвитку творчої складової компетенції студентів протягом дискусії викладач може надати інформацію про ситуацію, що виходить за рамки представлених позицій і призводить до перегляду запропонованих рекомендацій, виробці нової оцінки ситуації, тоді формат дискусії становиться «гіпотетичним». Але такий формат може призвести до так званого «безмовного» формату проведення дискусії, оскільки на поставлене чергове запитання викладач може і не отримати відповіді ні від студенту, ні від всієї

групи. Такий формат дискусії теж краще використовувати при розв'язанні кейс-ситуацій студентами старших курсів.

Науковці зауважують, що при використанні різних форматів дискусії в розв'язанні кейс-ситуації, викладач враховуючи рівень підготовки студентів та згідно із поставленою метою може використовувати такі види дискусій, як перехресний допит, «адвокат диявола», гіпотетичний формат, конфронтації і (або) кооперація, «грати роль» та «безмовний» формат [3, с. 185].

Із зазначених форматів дискусій лише конфронтація (кооперація) та «грати роль» не передбачають участі викладача, оскільки в цьому випадку дискусія вже ведеться між студентами, які набувають навички роботи у групі над загальною поставленою проблемою. З іншого боку, студенти вчать задавати питання один одному, що призводить до набуття навичок у студентів проводити аналіз як ситуації, так і позицій інших опонентів. Такий формат дискусії можливо використовувати на заняттях із студентами, починаючи з другого курсу, коли студенти вже можуть об'єднуватися в групи або вступати у конфронтацію щодо висловлення своїх тверджень.

У випадку використання формату «грати роль» викладач ставить за мету створити практично реальну ситуацію, яка вимагає вирішення з урахуванням різних точок зору. Такий формат краще за все використовувати на останніх курсах навчання студентів, оскільки накопичений багаж теоретичних знань та набутих навичок дозволить студентам всебічно розглянути поставлену

задачу та виробити загальне рішення. В загальному виді позиції студентів при розв'язанні кейс-ситуації в даному форматі дискусії можуть бути такими як «експерт-очевидець», «поручитель», «артист», «постачальник фактів», «знавець індустрії», «досвідчений», «питальний», «пакувальник». Кількість гравців може бути різною в залежності від обсягу аналізованої інформації розв'язуваної кейс-ситуації, але обов'язковим повинні бути експерт, «постачальник фактів», «знавець індустрії» та «пакувальник». Останній гравець в групі узагальнює або сумує всі вироблені рекомендації та методи, якими вони отримані.

Таким чином, визначені напрямки організації формату дискусії можуть бути використані в тій чи іншій формі викладачем при розв'язанні кейс-ситуацій з урахуванням підготовки студентів та згідно із метою навчальної дисципліни, в якій використовується метод case-study.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Покушалова Л. В. Метод case-study как современная технология профессионально-ориентированного обучения студентов / Л.В. Покушалова // Молодой ученый. 2011. №5, Т. 2. С. 155-157.
2. Ситуационный анализ, или анатомия кейс-метода / Под ред. Ю.П. Сурмина. К. : Центр инноваций и развития, 2002. 286 с.
3. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр ; за ред. член-кор. НАПН України Гуревича Р. С. – Львів : ЛДУ БЖД, 2012. – 380 с.